

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

IXe KAMER

A R R E S T

**nr. 202.461 van 29 maart 2010
in de zaak A. 176.630/IX-5425**

In zake : de ALGEMENE CENTRALE DER OPENBARE DIENSTEN
(ACOD)
gevestigd te Brussel
Fontainasplein 9-11

tegen :

de BELGISCHE STAAT, vertegenwoordigd door de minister van
Landsverdediging

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 11 september 2006, strekt tot de
nietigverklaring van:

- de specifieke procedure betreffende het lokaal informatie-, beheers- en
welzijnscomité (LIBWC) met referentie DGHR-SPS-SYNVAK-003; Ed
001/Rev 000 - 25 Aug 06 en
- het reglement betreffende het lokaal informatie-, beheers- en welzijnscomité
(LIBWC) met referentie DGHR-SPS-SYNVAK-003; Ed 001/Rev 000-23 Aug
06.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend
en de verzoekende partij heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

Auditeur Henri Colin heeft een verslag opgesteld.

De verwerende partij heeft een verzoek tot voortzetting van het
geding ingediend. De verzoekende partij heeft een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft
plaatsgevonden op 15 maart 2010.

Staatsraad Pierre Barra heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Ingrid Martens, die verschijnt voor de verzoekende partij, en luitenant-kolonel militair administrateur Arnaud De Decker, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Auditeur Geert De Bleekere heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. Op 5 september 2005 richt de Directeur-generaal Human Resources van Defensie een nota aan alle militaire autoriteiten van Defensie met als onderwerp “Lokaal informatie-, beheers- en welzijnscomité” (LIBWC).

Hierin wijst hij erop dat er binnen Defensie 23 basisoverlegcomités (BOC's) opgericht zijn die onder meer welzijnsaangelegenheden behandelen en de taken uitoefenen die in de privé-sector toebedeeld zijn aan het comité Preventie en Bescherming op het Werk (PBW). Hij stelt dat het de bedoeling is daarnaast een informeel, lokaal overlegniveau op het niveau eenheid toe te voegen zodat vermeden kan worden om officieel te moeten overleggen over alle lokale eenvoudige (welzijns-)problemen op het niveau van het BOC. Thans, zo vervolgt hij, bestaan er op het niveau eenheid twee overlegcomités waarop deze lokale problemen besproken kunnen worden met name het informatie- en contactcomité (ICC) en het informele comité veiligheid, gezondheid en verfraaiing van de werkplaatsen (Comité VGV); in principe hebben de representatieve vakorganisaties geen toegang tot deze comités. De oprichting van het lokaal informatie-, beheers- en welzijnscomité beoogt een fusie van het ICC en het comité VGV “waardoor lokale problemen, lokaal kunnen opgelost worden”; het is een informeel doch verplicht overlegorgaan waar representatieve vakorganisaties vrijblijvend mogen aan deelnemen. Hij besluit dat de fundamentele regels van het LIBWC zullen uiteen-gezet worden in het toekomstige reglement DGHR-REG-SYNVAK-003, dat gedetailleerde uitvoeringsmodaliteiten zullen geregeld worden

in de specifieke procedure DGHR-SPS-SYNVAK-003 en dat beide documenten officieel zullen gepubliceerd worden nadat het reglement in het Hoog Overlegcomité overlegd is geweest.

3.2. Met nota's van 19 september 2005 worden het "Hoog Overlegcomité van het militair personeel van Defensie" en het "Hoog Overlegcomité overeenstemmend met het Sectorcomité XIV" samen bijeengeroepen op 10 oktober 2005.

Er werd overlegd over het voormeld ontwerp van reglement en over het ontwerp van de specifieke procedure.

3.3. Op 21 november 2005 verstuurt de secretaris van het Hoog Overlegcomité de notulen van de vergadering van 10 oktober 2005 naar de leden van de afvaardiging van de overheid en de vakorganisaties. Op 5 december 2005 verstuurt hij het met redenen omkleed advies van het Hoog Overlegcomité naar de leden van de afvaardiging van de overheid en de vakorganisaties.

Uit die notulen en dat advies blijkt dat de verzoekende partij zich verzet tegen de uitgifte van het reglement vermits Defensie door die uitgifte een louter informeel orgaan formaliseert dat niet in de vakbondswet is voorzien en dat zij geen enkele reden ziet om het ontwerp te bespreken vermits het een illegale akte is.

3.4. Met een nota van 3 januari 2006 wordt een door de Algemene Directie Human Resources (DGHR) opgemaakt dossier bezorgd aan de minister van Landsverdediging.

Daaruit blijkt dat onder meer een expertise-advies werd gevraagd aan het Instituut voor Arbeidsrecht van de KU Leuven, advies dat zich, zo wordt in de nota gesteld, "juridisch positief uitdrukt maar met een waarschuwende vinger naar de omzetting in de praktijk".

Zich steunend op dat advies, stelt DGHR onder een punt 3c voor het ontwerp van reglement en specifieke procedure te handhaven en te implementeren, mits het nemen van de volgende maatregelen:

- de verduidelijking, in het verslag aan de Koning, van een artikel van een ontwerp van koninklijk besluit, zodat deze bepaling een verdere differentiatie van lokale bevoegdheden inzake welzijn niet verhindert;
- het schrappen, in beide ontwerpteksten, dat het LIBWC zou kunnen fungeren als filter naar het BOC toe;
- de responsabilisering van de voorzitters van de LIBWC's, vermits zij de verantwoordelijkheid dragen om erop toe te zien dat de wettelijke bevoegdheden van de BOC's niet geschonden worden; indien dit toch dreigt te gebeuren, moet de voorzitter van het LIBWC gebruik maken van zijn bevoegdheid om het probleem door te verwijzen naar het bevoegde BOC; desgevallend moet de Defensiechef corrigerend optreden.

3.5. Op 23 maart 2006 beslist de minister dat de maatregelen die worden voorgesteld in voornoemd punt 3c moeten uitgevoerd worden teneinde de oprichting van de LIBWC's mogelijk te maken.

3.6. Op 23 augustus 2006 verspreidt DGHR het reglement met betrekking tot het LIBWC (DGHR-REG-SYNVAK-003) en de specifieke procedure met betrekking tot het LIBWC (DGHR-SPS-SYNVAK-003).

De specifieke procedure maakt het eerste voorwerp en het reglement van het tweede voorwerp uit van het onderhavig beroep.

IV. Ontvankelijkheid van het beroep

Standpunt van de partijen

4. De verwerende partij voert aan dat het beroep niet ontvankelijk is *ratione personae*. De bestreden beslissingen bieden aan de verzoekende partij de mogelijkheid om deel te nemen aan een comité waardoor lokale problemen lokaal kunnen opgelost worden, mogelijkheid die niet bestond vóór de oprichting van het LIBWC; met een annulatie van de bestreden beslissingen zou teruggekomen worden naar de voormalige situatie waar de representatieve vakorganisaties geen toegang hadden tot comités op het niveau van de eenheid; de verzoekende partij heeft aldus geen belang bij haar beroep.

Voorts voert de verwerende partij aan dat het beroep niet ontvankelijk is *ratione materiae*. De bestreden beslissingen moeten beschouwd worden als loutere beheersregels vermits zij geen nieuwe dwingende regels toevoegen aan de bestaande reglementering; zij hebben geen gevolgen voor de statutaire situatie van de militairen en de ambtenaren en bovendien moet de specifieke procedure beschouwd worden als een uitvoeringsmaatregel van het reglement.

5. De verzoekende partij antwoordt dat de bestreden beslissingen betrekking hebben op de oprichting van een verplicht overlegorgaan en derhalve op de betrekkingen met de vakorganisaties die, overeenkomstig artikel 11, § 1, 2/, van de wet van 19 december 1974 tot regeling van de betrekkingen tussen de overheid en de vakbonden van haar personeel, overlegd moeten worden; zij stelt dat ze in haar verzoekschrift de schending aanvoert van die overlegverplichting en dat zij uit een nietigverklaring van de bestreden beslissingen dan ook een persoonlijk voordeel zal halen, vermits de teksten dan opnieuw voor overleg zullen moeten overgemaakt worden.

Voorts merkt ze op dat het dan ook gaat om beslissingen die door haar op ontvankelijke wijze bij de Raad van State kunnen aangevochten worden en dat het LIBWC daarenboven welzijnsmateries behandelt die wettelijk behandeld moeten worden op het niveau van het BOC en dat het dus gaat om een verplicht overlegorgaan waarbij haar syndicale prerogatieven worden geschonden.

Beoordeling

6. De verzoekende partij is een vakorganisatie die door de overheid bij haar werking is betrokken; zij heeft in die hoedanigheid er een functioneel belang bij om de aan haar toegekende prerogatieven, zoals de bevoegdheid tot overleg, geëerbiedigd te zien.

Vanuit het oogpunt van dat functioneel belang dienen de aangevoerde excepties dan ook verworpen te worden daar bij de beoordeling van dit belang de inhoud of de draagwijdte van de tekst waartegen wordt aangevoerd dat hij met miskennis van de syndicale prerogatieven tot stand is gekomen, niet relevant is.

7. Ambtshalve dient echter te worden vastgesteld dat het functioneel belang van een verzoekende partij maar door een vernietigingsarrest kan gediend worden wanneer haar prerogatieven geschonden zijn en wanneer die schending door een vernietigingsarrest in rechte ongedaan kan worden gemaakt.

Haar ter vrijwaring van haar functioneel belang ingesteld annulatieberoep is dan ook maar ontvankelijk wanneer zij ten minste één op de schending van haar prerogatieven gesteund annulatiemiddel aanvoert dat ontvankelijk en bovendien gegrond is; een annulatiemiddel dat vreemd is aan bedoelde prerogatieven kan voor de ontvankelijkheid van het beroep niet in aanmerking worden genomen, ook al is het van openbare orde.

8. De verzoekende partij voert twee middelen aan waarvan enkel het eerste ook gericht is tegen het reglement betreffende het LIBWC.

In dit eerste middel voert de verzoekende partij aan dat de bestreden beslissingen genomen werden door een onbevoegd orgaan vermits het enkel de Koning is die beschikt over een zelfstandige verordeningsbevoegdheid wat betreft de oprichting en de organisatie van het algemeen bestuur.

De verzoekende partij voert aldus geen middel aan dat steunt op een schending van haar prerogatieven. Het beroep tot nietigverklaring van het reglement betreffende het LIBWC is dienvolgens onontvankelijk.

V. Onderzoek van de middelen

A. Eerste middel

Uiteenzetting van het middel

9. In een eerste middel voert de verzoekende partij aan dat de bestreden beslissingen werden genomen door een onbevoegd orgaan, vermits de Koning terzake de exclusieve bevoegdheid heeft.

Beoordeling

10. Zoals reeds bij de bespreking van de ontvankelijkheid werd vastgesteld, kan de Raad van State een annulatiemiddel dat vreemd is aan de prerogatieven van de verzoekende partij niet in aanmerking nemen, ook al is het van openbare orde.

Het middel is onontvankelijk.

B. Tweede middel

Standpunt van de partijen

11. In een tweede middel voert de verzoekende partij de schending aan van artikel 11, § 1, 2/, van de wet van 19 december 1974 tot regeling van de betrekkingen tussen de overheid en de vakbonden van haar personeel (hierna: de wet van 19 december 1974) wat betreft de door haar als eerste aangeduide bestreden beslissing met name de specifieke procedure betreffende het LIBWC.

Zij stelt dat er essentiële wijzigingen zijn aangebracht aan de tekst die op 10 oktober 2005 voor overleg werd voorgelegd aan het Hoog Overlegcomité en dit in vergelijking met de tekst die op 25 augustus 2006 gepubliceerd werd op het intranet van Defensie.

Vervolgens geeft de verzoekende partij een opsomming van de verschillen tussen de beide teksten en wijst erop dat het om belangrijke wijzigingen gaat waarover het overleg bedoeld in artikel 11, § 1, 2/, van de wet van 19 december 1974 niet heeft plaatsgegrepen.

12. De verwerende partij antwoordt dat er enkel een nieuw overleg noodzakelijk is wanneer er essentiële wijzigingen werden aangebracht hetgeen te dezen niet het geval is; zij merkt op dat de door de verzoekende partij geciteerde wijzigingen teksten zijn die ofwel uit het basisreglement komen, ofwel in het basisreglement staan, ofwel loutere verduidelijkingen brengen.

13. In haar memorie van wederantwoord merkt de verzoekende partij op dat de verwerende partij geen concrete elementen en bewijzen aanhaalt die aantonen dat er geen essentiële wijzigingen werden aangebracht aan de tekst.

Beoordeling

14. Het wordt niet betwist dat de verwerende partij de verplichting had om, met toepassing van artikel 11, § 1, 2/, van de wet van 19 december 1974, over het ontwerp van de ten dezen bestreden specifieke procedure betreffende het LIBWC, met de vakbonden te overleggen.

Het syndicaal overleg over ontwerpen die het bestuur voornemens is uit te vaardigen is een substantiële vorm. Dit vormvoorschrift impliceert dat, eens dit syndicaal overleg is beëindigd, het bestuur niet zonder een nieuw overleg nog wijzigingen mag doorvoeren aan de inhoud van de tekst. Wel wordt aangenomen dat het bestuur materiële vergissingen mag rechtzetten, dat louter technische aanpassingen en verduidelijkingen aangebracht mogen worden, dat de tekst aangepast mag worden aan reglementaire bepalingen die het bestuur geen keuzemogelijkheid laten en dat zelfs inhoudelijke wijzigingen aangebracht mogen worden in de mate dat zij, ten opzichte van de oorspronkelijke tekst, geen wezenlijke wijziging uitmaken.

In het licht hiervan worden hierna de overlegversie en de definitieve versie van de specifieke procedure weergegeven en beoordeeld.

15. Aan het punt “Doelstelling” is de volgende wijziging aangebracht:

Overlegversie

- De standaardisatie van de regels voor het oprichten van een lokaal informatie-, beheers- en welzijnscomité voor het militair en burgerpersoneel in elk korps, elke onafhankelijke eenheid, stafdepartement of algemene directie en elke permanent afgezonderde eenheid ter sterkte van een compagnie of gelijkwaardige eenheid.
- De rechtstreekse uitwisseling van informatie toelaten tussen het Commando, leden van de verschillende personeelscategorieën, de lokale afgevaardigden van de representatieve vakorganisaties van het militair personeel en de gemandateerde afgevaardigden van de representatieve vakorganisaties van het burgerpersoneel

Definitieve versie

- Het standaardiseren van de regels voor het oprichten van een lokaal informatie-, beheers- en welzijnscomité voor het militair en burgerpersoneel in elk korps, elke onafhankelijke eenheid, stafdepartement of algemene directie en elke permanent afgezonderde eenheid ter sterkte van een compagnie of gelijkwaardige eenheid.
- De rechtstreekse uitwisseling van informatie toelaten tussen het Commando, leden van de verschillende personeelscategorieën, de lokale afgevaardigden van de representatieve vakorganisaties van het militair personeel en de gemandateerde

- van Defensie.
- Het creëren van een open en vrijmoedige dialoog in een klimaat van wederzijds vertrouwen, tussen de voorzitter, de leden van de overheid en de andere leden, wat moet toelaten gezamenlijk oplossingen te zoeken voor dagdagelijkse problemen in verband met het gemeenschapsleven in de schoot van de eenheid. Het LIBWC heeft als doel: lokaal oplossingen te zoeken voor problemen in verband met het gemeenschapsleven in de schoot van de eenheid, waaronder welzijnsproblemen, waardoor het als een soort filter en voorbereidend orgaan kan fungeren alvorens het militair en burger BOC officieel te vatten.
- De representatieve vakorganisaties zijn niet verplicht om eerst het LIBWC aan te spreken. Zij mogen welzijnsproblemen en personeelsaangelegenheden die voorzien zijn in het reglement inwendige orde (RIO) van de basisoverlegcomités (BOC) ook rechtstreeks bij het BOC indienen.
- De werking van het LIBWC mag de wettelijke bevoegdheden van de BOC niet schenden.
- afgevaardigden van de representatieve vakorganisaties van het burger personeel van Defensie.
- Het creëren van een open en vrijmoedige dialoog in een klimaat van wederzijds vertrouwen, tussen de voorzitter, de leden van de overheid en de andere leden, wat moet toelaten gezamenlijk oplossingen te zoeken voor dagdagelijkse problemen in verband met het gemeenschapsleven in de schoot van de eenheid. Het LIBWC heeft als doel: lokaal oplossingen te zoeken voor problemen in verband met het gemeenschapsleven in de schoot van de eenheid.
- De werking van het LIBWC mag de wettelijke bevoegdheden van het basisoverlegcomité (BOC) niet schenden.

Daar waar in de overlegde versie er sprake van was dat het LIBWC als doel zou hebben om lokaal oplossingen te zoeken voor onder meer welzijnsproblemen waardoor het als een soort filter en voorbereidend orgaan zou kunnen fungeren alvorens het BOC officieel te vatten, werd deze passage geschrapt na het advies van het Instituut voor Arbeidsrecht van de KULeuven dat handelde over de bevoegdheid van de BOC's. De schrapping is derhalve inhoudelijk wezenlijk en diende het voorwerp uit te maken van overleg.

Het geschrapte tekstgedeelte inzake het feit dat de representatieve vakorganisaties niet verplicht zijn om eerst het LIBWC aan te spreken, komt reeds voor in de overlegversie van het reglement en in de definitieve versie ervan, zodat het niet opnieuw diende overlegd te worden.

16. Aan het punt “Bevoegdheden. Algemeen” is de volgende wijziging aangebracht:

Overlegversie

Algemeen

(1) Het LIBWC:

- (a) behandelt problemen van algemeen belang met een lokaal karakter, geen individuele problemen;
- (b) bespreekt alle lokale voorstellen, maatregelen en toe te passen middelen die rechtstreeks of onrechtstreeks gevolgen kunnen hebben voor het welzijn van de werknemer bij de uitvoering van hun werk;
- (c) bespreekt de te nemen lokale maatregelen of initiatieven inzake het sensibiliseren van het personeel aangaande de veiligheid van de werknemer;
- (d) bespreekt en bereidt de lokale toepassing voor van de wettelijk voorziene welzijnsmaatregelen inzake veiligheid en gezondheid en het gezondheidstoezicht van de werknemer en over de hygiëne van de arbeidsplek;
- (e) bespreekt ongevallen of quasi-ongevallen.

(2) Op deze wijze bekomt men een lokale vergadering dat voorbereidend technisch werk verricht met het oog op een bekrachtiging op niveau van het BOC (indien wettelijk vereist) en dat steeds kan aangesproken worden alvorens bepaalde items voor te stellen als agendapunt op het militair of burger BOC, van de kwartiergroepering waarin de eenheid opgenomen is. Hierbij moet wel opgemerkt worden dat alleen welzijnsproblemen die zich binnen de acht domeinen van de welzijnswet bevinden en personeelsaangelegenheden die voorzien zijn in het RIO van de BOC doorverwezen kunnen worden naar het militair of Civ BOC, indien daarvoor geen lokale oplossingen gevonden worden in het LIBWC. Het LIBWC kan een bredere waaier van problemen behandelen dan het BOC maar steeds op een informele wijze.

(3) Naar analogie met de richtlijn DGHR-SPS-SYNVAK - 001, worden ook in de schoot van dit LIBWC de besprekingen opgeschort in periode van oorlog, bij de paraatstelling en aanwending van de Krijgsmacht, wanneer de te nemen maatregelen betrekking hebben op de organisatie van 's lands veiligheid of defensie en bij natuurrampen.

Definitieve versie

Algemeen

(1) Het LIBWC:

- (a) behandelt problemen van algemeen belang met een lokaal karakter, geen individuele problemen;
 - (b) bespreekt alle lokale voorstellen, maatregelen en toe te passen middelen die rechtstreeks of onrechtstreeks gevolgen kunnen hebben voor het welzijn van de werknemer bij de uitvoering van hun werk;
 - (c) informeert, sensibiliseert en stelt maatregelen voor ter verbetering van de korpsgeest en het verhogen van het rendement van de eenheid;
 - (d) ondersteunt het advies van het BOC door bij te dragen aan de implementatie ervan op niveau van de eenheid.
- (2) De voorzitter van het LIBWC moet erop toezien dat de bevoegdheden van het BOC niet geschonden worden en draagt hiervoor de verantwoordelijkheid. Het LIBWC kan in geen geval taken of bevoegdheden van het BOC op zich nemen.

De omschrijving van de bevoegdheden van een overlegorgaan is inhoudelijk van wezenlijk belang. Derhalve zijn de aan die omschrijving aangebrachte wijzigingen niet bijkomstig of marginaal.

Ook hier dient opgemerkt te worden dat de passus over de verantwoordelijkheid van de voorzitter om erop toe te zien dat de bevoegdheden van het BOC niet worden geschonden, werd ingevoegd naar aanleiding van het advies van het Instituut voor Arbeidsrecht.

Conclusie is dan ook dat over de aan de omschrijving van de bevoegdheden van het LIBWC aangebrachte wijzigingen opnieuw overlegd had moeten worden.

Wat het weglaten van de passus betreft, dat de besprekingen in de schoot van het LIBWC worden opgeschort in periode van oorlog, bij de paraatstelling en aanwending van de Krijgsmacht, wanneer de te nemen maatregelen betrekking hebben op de organisatie van 's lands veiligheid of defensie en bij natuurrampen, dient deze schrapping niet meer het voorwerp van overleg uit te maken vermits deze passus eveneens was opgenomen in de overlegversie van het reglement en nog steeds is opgenomen in de definitieve tekst ervan.

17. Aan het punt "Bevoegdheden - Taken" is de volgende wijziging aangebracht:

Overlegversie

Het is aangewezen dat het LIBWC:

- (1) het lokaal preventieplan voorbereidt, dat bekrachtigd dient te worden op niveau van het BOC. Een stafofficier van de eenheid wordt belast met het opstellen en de opvolging van dit plan;
- (2) de door de hiërarchische lijn opgestelde lijsten met de werkposten en hun risico's en de genomen lokale maatregelen bespreekt;
- (3) specifieke aandacht schenkt aan het onthaal en de integratie (inclusief veiligheidsbriefing) van nieuwe personeelsleden en derden die al dan niet tijdelijk werkzaam zijn in de eenheid (vb vakantiewerkers);
- (4) voorstellen formuleert die bijdragen tot de verbetering van de werkomstandigheden;
- (5) initiatieven neemt om de menselijke

Definitieve versie

- (1) Bespreken en oplossen van dagdagelijkse problemen op niveau eenheid.
- (2) Het verzamelen van en/of voorbereiden van informatie die nadien besproken moet worden op het BOC.
Voorbeelden
 - Het verzamelen van elementen om het lokaal preventieplan voor te bereiden dat overlegd en bekrachtigd dient te worden op het niveau van een BOC.
 - De lijsten voorbereiden (risicoposten, veiligheidsfuncties, ...) met betrekking tot het gezondheidstoezicht.
- (3) Specifieke aandacht schenken aan het onthaal en de integratie (inclusief veiligheidsbriefing) van nieuwe personeelsleden en derden die al dan niet

betrekkingen in de schoot van de eenheid te verbeteren en dit om de korpsgeest te optimaliseren.

- (4) tijdelijk werkzaam zijn in de eenheid (vb vakantiewerkers).
Initiatieven nemen om de menselijke betrekkingen in de schoot van de eenheid te verbeteren en dit om de korpsgeest te optimaliseren.

Ook hier dient vastgesteld te worden dat dit item handelt over de bevoegdheden van het LIBWC en dat er wijzigingen werden aangebracht. Daar de bevoegdheid behoort tot het wezenlijke van het nieuwe orgaan, dienden de wijzigingen het voorwerp uit te maken van overleg.

18. Aan het punt “Samenstelling - De leden” is de volgende wijziging aangebracht:

Overlegversie

Het LIBWC bestaat minimum uit:

- (1) een delegatie van de overheid, eventueel aangevuld met technici en een aantal piloten (zie Par 4c(4)) die per samenkomst van het LIBWC door de voorzitter aangeduid worden;
- (2) vertegenwoordigers van het personeel aangeduid bij wijze van een geheime stemming.

Het staat de Vz vrij om de delegatie van de overheid uit te breiden met een aantal personen, waarvan hij hun inbreng nodig acht. De representatieve vakorganisaties van het militair en burger personeel moeten steeds uitgenodigd worden om hun lokale afgevaardigden te laten deelnemen aan het LIBWC. Deze deelname is geheel vrijblijvend.

Definitieve versie

De door de verzoekende partij geciteerde passus, die in de overlegversie fungeert als een soort algemene inleiding op hetgeen erna gedetailleerd wordt uiteengezet, komt niet meer als dusdanig voor in de definitieve tekst.

Uit die definitieve tekst blijkt evenwel nog steeds dat, enerzijds, het LIBWC minimum bestaat uit (1) een delegatie van de overheid, eventueel aangevuld met technici en een aantal piloten en (2) vertegenwoordigers van het personeel aangeduid bij wijze van een geheime stemming, en dat, anderzijds, de representatieve vakorganisaties steeds moeten uitgenodigd worden maar dat hun deelname geheel vrijblijvend is.

Over de schrapping van deze passus moest dus niet opnieuw overlegd worden.

19. Aan het punt “Samenstelling - Technici” is de volgende wijziging aangebracht:

Overlegversie

(5) De technici

Elk personeelslid van het Korps of eenheid, die een bijdrage kan leveren in het kader van de te bespreken agendapunten tijdens het LIBWC, kan door de voorzitter uitgenodigd worden, om deel te nemen aan de vergadering.

Het gaat hier voornamelijk om personen die omwille van hun technische kennis (hoofd onderhoud, kok, eenheidsgeneesheer,...) de nodige input kunnen leveren, om het naar voor gebrachte probleem toe te lichten.

Definitieve versie

(3) De technici

Elk personeelslid van het Korps of eenheid, die een bijdrage kan leveren in het kader van de te bespreken agendapunten tijdens het LIBWC, kan door de voorzitter uitgenodigd worden, om deel te nemen aan de vergadering.

Het gaat hier voornamelijk om personen die omwille van hun competenties, functie, ervaring, de nodige input kunnen leveren, om het naar voor gebrachte probleem toe te lichten.

De aanwezigheid van de technici heeft tot doel, om eerst alle “lokale competenties” aan te wenden. (Bijv.: eerst advies vragen aan de assistent in preventie alvorens de preventieadviseur van de lokale sectie aan te spreken).

De preventieadviseurs van de SLPPT en de milieucoördinatoren zullen enkel deelnemen aan de vergaderingen van het LIBWC indien de agenda dit vereist of op uitdrukkelijk verzoek van de voorzitter. Ze nemen dus nooit deel op permanente basis.

Wat de eerste toegevoegde passus met betrekking tot de aanwezigheid van de technici betreft kwam deze in de overlegversie voor onder het in de definitieve tekst weggelaten punt “e. Opmerkingen”. Het betreft derhalve een louter tekstuele aanpassing waarover niet opnieuw overlegd moest worden.

De passus met betrekking tot de preventieadviseurs van de SLPPT en de milieucoördinatoren is niet meer dan een verduidelijking, waarover niet opnieuw overlegd moest worden.

20. Aan het punt “Samenstelling - Verkozen delegatie van het personeel” is de volgende wijziging aangebracht:

Overlegversie

De verkozen delegatie

- (a) Het doel van deze delegatie is om een personeelslid van elke categorie zitting te laten hebben in het LIBWC.
- (b) Deze delegatie zal bestaan uit één lager officier, één hoofdonderofficier, één keur- of lager onderofficier, één eerste korporaalchef of korporaalkhef, één korporaalkhef, één eerste soldaat, een representatief aantal burgers (één per niveau (A, B, C, D) indien aanwezig), een vertegenwoordiging van het vrouwelijk personeel van de eenheid en van de inwonende personeelsleden voor zover deze laatsten niet vertegenwoordigd kunnen worden door één van voorgaande categorieën.
- (c) Deze leden en hun plaatsvervangers worden verkozen door middel van een geheime stemming, zoals verder bepaald (Par 4.d).

Definitieve versie

Verkozen delegatie

- (3) Deze delegatie zal bestaan uit:
 - (a) één lager officier,
 - (b) één hoofdonderofficier,
 - (c) één keur- of lager onderofficier,
 - (d) één eerste korporaalkhef of korporaalkhef,
 - (e) één korporaalkhef of eerste soldaat,
 - (f) een representatief aantal burgers (één per niveau (A, B, C, D) indien aanwezig),
 - (g) een vertegenwoordiging van de leerlingen voor opleidingscentra en scholen,
 - (h) een vertegenwoordiging van het vrouwelijk personeel van de eenheid in voorkomend geval,
 - (i) een vertegenwoordiger van het inwonend personeel in voorkomend geval

In de definitieve versie wordt in tegenstelling tot de overlegversie voorzien in een vertegenwoordiging van de leerlingen voor opleidingscentra en scholen.

In het met redenen omkleed advies van het Hoog Overlegcomité van 10 oktober 2005 wordt gesteld: “De ACMP vraagt dat de samenstelling van de LIBWC in de scholen ook een vertegenwoordiging van de kandidaat-militairen zou bevatten.”

De toevoeging vloeit aldus rechtstreeks voort uit het overleg en diende derhalve niet meer overlegd te worden.

21. Aan het punt “Samenstelling - Delegatie van de representatieve vakorganisaties” is de volgende wijziging aangebracht:

Overlegversie

- (4) Delegatie van de representatieve vakorganisaties
Er mogen vrijblijvend per representatieve vakorganisatie twee vakbondsafgevaardigden zetelen in het LIBWC. Bij voorkeur worden daartoe lokale afgevaardigden aangeduid die tewerkgesteld zijn binnen de eenheid waarvoor het LIBWC bevoegd is. Voor deze afgevaardigden zal de duur van de vergadering aanzien worden als normale dienst. Er moet dus geen vakbondsverlof voor toegestaan worden. De militaire lokale vakbondsafgevaardigden dragen dan ook de militaire kledij. Bij ontstentenis van lokale militaire vakbondsafgevaardigden of gemandateerde vakbondsafgevaardigden van het burgerpersoneel binnen een bepaalde eenheid, zullen de vakorganisaties bij voorkeur beroep doen op hun afgevaardigden van de dichtstbijgelegen eenheid. In dat geval moeten deze afgevaardigden (Mil en Civ) wel de expliciete toelating van hun diensthoofd verkrijgen (deelname aan een LIBWC van een naburige eenheid), die bij weigering uiteraard de dienstnoodwendigheden dient aan te tonen (D&HR-REG-SYNVAK-001 Per. 7.b.).

Definitieve versie

- (e) Delegatie van de representatieve vakorganisaties
(1) De centrale zetels van de representatieve van het militair en burger personeel worden jaarlijks aangeschreven opdat ze hun lokale vertegenwoordigers en hun vervangers aanduiden voor deelname aan het LIBWC.
(2) Deze lokale vertegenwoordigers van de representatieve vakorganisaties zullen steeds uitgenodigd worden op het LIBWC. Deze deelname is geheel vrijblijvend.
(3) Twee vakbondsafgevaardigden per representatieve vakorganisatie mogen (vrijblijvend) zetelen in het LIBWC. Bij voorkeur worden daartoe lokale afgevaardigden aangeduid die tewerkgesteld zijn binnen de eenheid waarvoor het LIBWC bevoegd is.
(4) Voor deze afgevaardigden zal de duur van de vergadering aanzien worden als normale dienst. Er moet dus geen vakbondsverlof voor toegestaan worden. De militaire lokale vakbondsafgevaardigden dragen dan ook de militaire kledij.
(5) Bij ontstentenis van lokale militaire vakbondsafgevaardigden of gemandateerde vakbondsafgevaardigden van het burgerpersoneel binnen een bepaalde eenheid, zullen de vakorganisaties bij voorkeur beroep doen op hun afgevaardigden van de dichtstbijgelegen eenheid. In dat geval moeten deze afgevaardigden (Mil en Civ) wel de expliciete toelating van hun diensthoofd verkrijgen (deelname aan een LIBWC van een naburige eenheid), die bij weigering uiteraard de dienstnoodwendigheden dient aan te tonen (zie DGHR-REG-SYNVAK-001 Par. 7.b.).

De toegevoegde passage sub (2) met betrekking tot de verplichte uitnodiging maar vrijblijvende deelname van de representatieve vakorganisaties kwam reeds voor in de overlegversie.

De toegevoegde passage sub (1) is niet meer dan een praktische verduidelijking.

Voor beide passages diende er niet opnieuw overlegd te worden.

22. Aan het punt “Verkiezingen - Informatiezitting” is de volgende wijziging aangebracht:

Overlegversie

Informatiezitting

- (b) Deze informatiezitting dient tijdig plaats te vinden, teneinde de kandidaat-leden voldoende de tijd te geven om hun kandidatuur kenbaar te maken aan de respectievelijke kiezers.

Definitieve versie

Informatiezitting

- (2) Deze informatiezitting dient, bij voorkeur, plaats te vinden 15 werkdagen vóór de verkiezingsdatum, teneinde de kandidaat-leden voldoende de tijd te geven om hun kandidatuur kenbaar te maken aan de respectievelijke kiezers.

Deze wijziging is niet meer dan een praktische verduidelijking en diende dan ook niet opnieuw overlegd te worden.

23. Aan het punt “Verkiezingen - Wie kan niet verkozen worden?” is de volgende wijziging aangebracht:

Overlegversie

Wie kan niet verkozen worden?

- (a) De assistent in preventie, die de functie als secretaris waarneemt in het LIBWC.
(b) De preventieadviseurs van de lokale sectie preventie en bescherming op het werk (SLPPT).
(c) De preventieadviseur-arbeidsgeneesheer van de kwartiergroepering.
(d) De leden optredend als permanente delegatie van de overheid.

Definitieve versie

Wie kan niet verkozen worden?

- (1) De assistent in preventie, die de functie als secretaris waarneemt in het LIBWC.
(2) De preventieadviseurs van de lokale sectie preventie en bescherming op het werk (SLPPT) of van de cel preventie op niveau staf.
(3) De preventieadviseur-arbeidsgeneesheer van de kwartiergroepering.
(4) De leden optredend als permanente delegatie van de overheid.
(5) De milieucoördinator defensie (MCED) van de lokale milieutechnische eenheid (MTE).

Deze lijst die substantieel is voor de samenstelling van het nieuw orgaan, wordt gewijzigd. Deze wijziging diende het voorwerp uit te maken van overleg.

24. Aan het punt “Verkiezingen - Mandaat van de verkozenen” is de volgende wijziging aangebracht:

Overlegversie

Mandaat van de verkozenen

- (a) Het mandaat wordt in principe toegekend voor een periode van vier jaar. Om een zekere continuïteit na te streven wordt (in de opstartfase) de helft van de verkozenen vervangen na twee jaar en de andere helft na vier jaar.
- (b) In principe vindt er dus om de twee jaar een informatiezitting en een verkiezing plaats. Indien er een vacature optreedt (mutatie, ...) kan de Korpscommandant beslissen, om een tussentijdse verkiezing te organiseren, die eveneens voorafgegaan zal worden door een informatiezitting.
- (c) Bij ontstentenis van kandidaten, kan de Korpscommandant beslissen dat het mandaat van de reeds zetelende leden verlengd wordt, mits akkoord van de betrokkenen zelf. Wel dient er opgemerkt te worden, dat ten allen tijde het ‘aanduiden’ van personeelsleden, die geen kandidaat zijn, vermeden moet worden.

Definitieve versie

Mandaat van de verkozenen

- (1) Het mandaat wordt toegekend voor een periode van twee jaar. Om een zekere continuïteit na te streven wordt aangeraden in de opstartfase maximum de helft van de verkozenen te vervangen na dit eerste mandaat van twee jaar en het mandaat van het andere deel van de verkozenen met één jaar te verlengen. De voorzitter van het LIBWC bepaalt hiervoor de uitvoeringsmodaliteiten.
- (2) In principe vindt er dus jaarlijks een informatiezitting en een verkiezing plaats. Indien er een vacature optreedt (mutatie, ...) kan de Korpscommandant beslissen, om een tussentijdse verkiezing te organiseren, die eveneens voorafgegaan zal worden door een informatiezitting.
- (3) Bij ontstentenis van nieuwe kandidaten, kan de Korpscommandant beslissen dat het mandaat van sommige effectieve leden verlengd wordt, mits akkoord van de betrokkenen zelf.
- (4) Het “aanduiden” van personeelsleden, die geen kandidaat zijn, moet vermeden worden.

De duur van het mandaat en de daaraan gekoppelde frequentie van verkiezingen zijn van wezenlijk belang voor het nieuwe orgaan. De aangebrachte wijzigingen dienden het voorwerp uit te maken van overleg.

25. Aan het punt “Werking van het LIBWC - Opmerkingen” is de volgende wijziging aangebracht:

Overlegversie

Opmerkingen

- (1) De voorzitter van het LIBWC heeft de bevoegdheid om een probleem door te verwijzen naar het daartoe bevoegd BOC. Hij is daartoe zelfs verplicht indien een wettelijk advies van het BOC voorzien is.
- (2) De aanwezigheid van de technici heeft tot doel, om eerst alle “lokale competenties” aan te wenden, alvorens het probleem naar het BOC door te verwijzen (Bv.: eerst advies vragen aan de assistent in preventie alvorens de preventieadviseur van de lokale sectie aan te

Definitieve versie

- spreken).
- (3) Bijl A en B geven een overzicht weer van de overlegstructuur respectievelijk voor het militair en burgerpersoneel.

Wat opmerking (1) betreft dient erop gewezen te worden dat dit, in het licht van voornoemd advies, inhoudelijk wezenlijk is en dat de schrapping ervan derhalve het voorwerp van overleg diende uit te maken.

Wat de opmerking (2) betreft dient, zoals reeds opgemerkt onder randnummer 19, vermeld te worden dat deze passus werd opgenomen in de definitieve tekst en dus niet weggelaten werd.

Wat de opmerking (3) betreft kan volstaan worden met de vaststelling dat de bedoelde bijlagen A en B slechts een overzicht geven van hetgeen in de specifieke procedure is vervat, en dus geen wezenlijk element vormden.

26. De conclusie van dit alles is dat, daar de overlegversie van de specifieke procedure op tal van plaatsen grondig en wezenlijk gewijzigd werd ten aanzien van de definitieve versie, de eerste bestreden beslissing in haar geheel dient vernietigd te worden.

BESLISSING

1. De Raad van State vernietigt de de specifieke procedure betreffende het lokaal informatie-, beheers- en welzijnscomité (LIBWC) met referentie DGHR-SPS-SYNVAK-003; Ed 001/Rev 000 - 25 Aug 06.

De Raad van State verwerpt het beroep voor het overige.

2. Dit arrest dient bij uittreksel te worden bekendgemaakt op dezelfde wijze als het vernietigde besluit.

3. De verwerende partij wordt verwezen in de kosten van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 175 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 29 maart 2010,
door de Raad van State, IXe kamer, samengesteld uit:

André Vandendriessche,	kamervoorzitter,
Daniël Moons,	staatsraad,
Pierre Barra,	staatsraad,
bijgestaan door	
Wim Geurts,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Wim Geurts

André Vandendriessche